

Измерения на лидерството и области на дейности на директора в българската образователна система

ВАНЯ КАСТРЕВА

ЕЛЕОНОРА ЛИЛОВА

Мениджмънт в образованието

- Управление – направляване, командване, експлоатация на ресурси
- Мениджмънт – управляване на организацията, техники
- Ръководство – процес на въздействие върху членовете на организацията
- Администриране – разпределение на власт и отговорности
- Лидерство – умения и компетентности за управление

Реформиране на образователния мениджър

- Идеологически – демократичното общество изисква решения, които се взимат от всички
- Професионални – индивидуализма на учителя еволюира със социалната функция на сътрудничеството
- Организационни – вземането на решения на ниво служители води до високи резултати на труда

Мениджърски стратегии

- Йерархическа – администратор, който разпределя задачи; разпределител на ресурси; координатор; контролор; информатор; аналитик на ситуации
- Трансформираща – обединява групово мислене; формира очаквания; създава интелектуални подбуди и навици
- Сътрудническа – формира екипи и комуникационни мрежи; моделира обща визия за училището; организира подчинените си на всички нива

Съвременното лидерство

- Добро управление и администриране
- Екипност с качествени кадри
- Работа по приоритети
- Качества на лидера – любопитство към новото, комуникативност, характер, компетентност
- Управленска култура

Фокус върху лидерството

- Всеки директор **може** да се научи → Всеки **трябва** да се учи
- Изолация **с** подчинените → Сътрудничество **и** екипност
- Неуспехът **е** един вариант → Неуспехът **не е** вариант
- Училище-**мъчилище** → Училище-**център** за учене за живота
- **Лектори** → Носители на **промяната/ практики**

Културни изменения

1. Изменение на целта – от преподаване към научаване
2. Изменение в работата на учителите – от изолация и индивидуализъм към сътрудничество и съвместно/екипно изследване на състоянието
3. Търсене на път за иновация/развитие на училището
4. Процес на натрупване на капацитет за изменение на стереотипи
5. Търсене и извървяване на пътища за повишаване на резултатите

Умения за оцеляване в 21. век

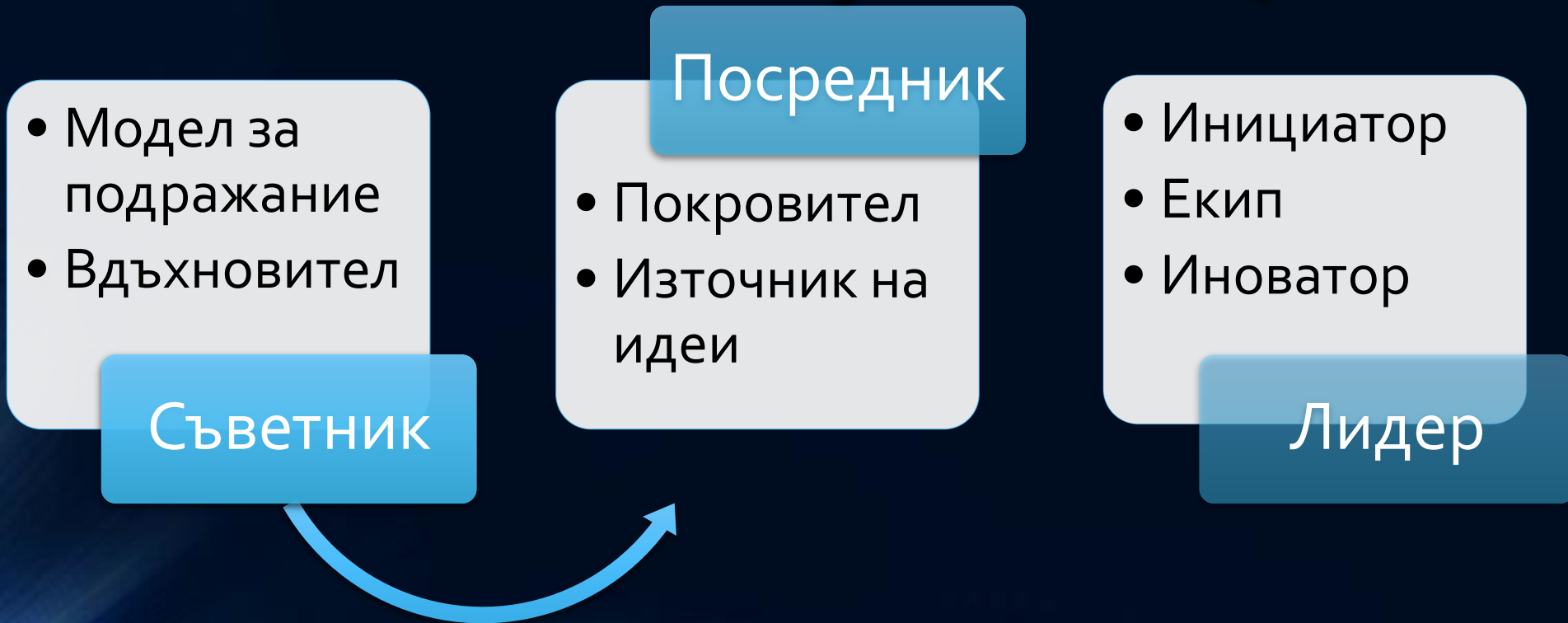
1. Критично мислене и решаване на проблеми
2. Сътрудничество и ръководене чрез влияние
3. Подвижност и адаптивност
4. Инициативност и предприемчивост
5. Ефективна устна и писмена комуникация
6. Достъп и анализ на информация
7. Любопитство и въображение

Матрица на промяна на лидерството

- Несклонен и неспособен - вечно недоволен, но не поема никакви инициативи. Критикува работещите, но той не работи, а само приказва.
- Несклонен на промяна, но способен – неинициативен, не работи добре в екип, но изпълнява добре задачи.
- Склонен, но неспособен – иска да се изявява, но не показва резултати. Упорит, налага се, но задачите не са добре изпълнени.
- Склонен и способен – учи се, инициативен, поема рискове. Креативен, продуктивен, съвременен лидер.

Съвременният директор на образователна институция

Области на управление в условията на делегиран бюджет

- бюджетен процес – планиране, изразходване, актуализация, контрол и отчет на бюджетните средства;
- ефективност на разходите;
- управление на общинската/държавната собственост;
- инвестиционна политика;
- управление на човешките ресурси.

Промяна на роли

- Разширяване на базата за вземане на решения
- Делегиране на отговорности
- Привличане на ресурси
- Разпределение по параграфи
- Недостатъчен размер на публични ресурси
- Отговорност на директора за успешно управление на бюджета

Основни трудности

- Разминаване в изискванията, определени със закони и подзаконови нормативни актове
- Недостатъчна финансово-икономическа автономия на училището
- Недостатъчна подготовка на директорите на училищата по икономика на образованието, маркетинг на образованието и разработването на стратегии за управление на финансите на училището.

Необходими промени

- усъвършенстване на нормативната уредба по отношение управление на финансите на образованието (училището) по посока на европейските изисквания;
- навременни правилни решения, свързани с увеличаване на относителния дял на средствата от БВП за образование;
- преосмисляне прилагането на системата на делегирания бюджет главно при механизма за разпределение на средствата;
- въвеждането на по-точни правила с разписани отговорности на взаимоотношенията на директора на училището с първостепенния разпоредител с бюджетни кредити в образованието;

Необходими промени

- непрекъснатата подготовка и квалификация на директорите и учителите в средното образование по посока на елементите на финансовото управление и контрола, а също така и по икономика на образованието;
- определяне рисковете в училище на базата на задълбочен анализ с цел изготвянето на стратегии за ефективно управление на финансите на средното образование;
- стимулиране на общините за правилна образователна политика в посока преразглеждане на финансовите отношения директор–финансиращ орган.

Измерения на лидерството

МЕНИДЖЪРЪТ

- планира;
- организира;
- бюджетира;
- контролира;
- координира;
- управлява времето на подчинените в организацията;
- взема решения.

ЛИДЕРЪТ

- определя хоризонти;
- мотивира; вдъхновява; убеждава;
- насърчава усилия, ангажираност и работа в екип;
- съдейства за изграждане на ефективни взаимоотношения;
- обучава и насърчава хората да учат и да се развиват;
- понякога е ментор и медиатор.

Мениджър
Лидер
Ръководител
Администратор

Баланс на ролите на
директора

Благодаря за вниманието!

VKASTREVA@MAIL.BG

ESLILOVA@HOTMAIL.COM